

N54723-98566

Byfunn fra felt FU – Folkebibliotekstomten, Kjøpmannsgata 20-26. (TA 1973/1) Gbnr. 401/285, Trondheim kommune, Trøndelag.

Folkebibliotekstomten

Oversikt over delfelt

 Etterreformatorisk kjeller

1:500

 10m

Figur 1: Oversikt over delfelt på Folkebibliotekstomten. (Alström og Hodkinson.1986:9).

Sammendrag gjenstander:

Gjenstand	Antall
Anker	1
Annet ubearbeidet råstoff	1
Avlstein	1
Avslag	2
Åre	2
Bakstehelle	68
Beslag	5
Bolle	10
Bord	1
Brent leire	24
Brodd	3
Bryne	56
Bue	1
Bygningsstein	41
Bøtte	25
Bånd	1
Båt	1
Båtdel	16
Dekorelement	8
Digel	10
Dyreskinn	1
Dør	1
Emne	4
Eske	2
Fat	5
Figur	3
Fiskekrok	3
Flaske	3
Flis	4
Foring	1
Fossil	1
Fottøy	506
Fragment	296
Gaffel	3
Garnfløtt	13
Gryte	1
Hakke	1
Hank	3
Hengsel	1
Horn	72

Gjenstand	Antall
Høvve	1
Håndtak	35
Hår	2
Islegg	18
Kakkel	1
Kam	42
Kanne	2
Kar	63
Kile	3
Kiste	1
Kjetting	1
Klave	1
Klemme	1
Klesplagg	2
Klubbe	6
Klype	1
Knevel	2
Kniv	22
Knoll	6
Knusestein	1
Knute	1
Kole	2
Kopp	1
Krampe	1
Krok	10
Kule	1
Kvern	1
Kvernstein	2
Lampe	5
Leirkar	358
Leirklining	4
Leketøy	4
List	1
Lokk	40
Lås	1
Mugge	1
Musikkinstrument	2
Mynt	3
Mørtel	2
Nagle	43
Never	1

Gjenstand	Antall
Nøkkel	8
Nøstepinne	2
Nøtt	5
Nøtteskall	2
Nål	59
Osteologisk materiale	575
Perle	9
Pinne	13
Pinsett	2
Pipe	2
Planke	14
Plate	11
Plugg	81
Potte	26
Produksjonsavfall	91
Propp	3
Prøve	6312
Pøsepinne	30
Påle	1
Rem	2
Remse	3
Ring	3
Rokk	1
Runepinne	4
Seletøy	1
Skaft	6
Ski	1
Skive	55
Skje	19
Skjell	248
Skøyte	1
Skål	7
Slagg	91
Slipestein	47
Slire	8
Slynge	1
Smykke	1
Smykkestein	1
Sneglehus	7
Snor	5

Gjenstand	Antall
Spade	3
Spatel	13
Spiker	116
Spillebrikke	15
Spinnehjul	61
Spole	3
Staur	2
Stav	3
Stein	61
Stekespade	1
Stift	1
Stokk	1
Stol	3
Støpeform	2
Sverd	1

Gjenstand	Antall
Syl	1
Sylær	1
Sylinder	2
Søkke	4
Tang	1
Tau	12
Tekstil	68
Tellepinne	3
Tetning	24
Trakt	1
Tråd	1
Trådjern	1
Trådtrekkerhorn	1
Trau	9
Tvare	3

Gjenstand	Antall
Tyngde	4
Tønne	6
Ukjent	297
Vabein	2
Veiviserblokk	1
Vekt	38
Vektlodd	9
Vev	2
Vevlodd	20
Vevskje	1
Vevsverd	1
Vidje	2
Vindusglass	3
Øse	4

Sammendrag materiale:

Materiale	Antall
Bein	6753
Bein/bergart/ ukjent	1
Bein/bly	1
Bein/botanisk materiale	1
Bein/horn	21
Bein/jern	2
Bein/lær	2
Bein/ukjent	1
Bergart	397
Bergart/ukjent	1
Bly/ukjent	3
Botanisk materiale	42
Bronse	1
Flint	94
Glass	25
Gull	2
Gull/messing/ blylegering	1
Horn	4
Jern	8

Materiale	Antall
Jern/tre	5
Jern/tre/ull	1
Jern/ukjent	2
Jet	1
Jord	81
Keramikk	451
Keramikk/slagg	1
Kleber	132
Kobber	4
Kobberlegering	3
Leire	13
Lær	677
Lær/tre	1
Mørtel	2
Nøtteskall	4
Nøtteskall/bark	2
Organisk materiale	278
Organisk materiale/tre	1
Organisk materiale/ull	1

Materiale	Antall
Organisk materiale/voks	1
Rav	1
Sandstein	1
Skifer	2
Skjell	60
Slagg	78
Tann	1
Tegl	36
Tegl/mørtel	1
Tekstil	97
Tekstil/gull	1
Tekstil/organisk materiale	7
Tekstil/tre/jern	1
Tre	791
Ukjent	350
Ukjent/slagg	1
Ukjent/sølv	5
Ukjent/tre	6
Voks/organisk materiale	2

Funnomstendigheter:

F. ved arkeologiske undersøkelser på Folkebibliotekstomten, delfelt FU i 1978 og 1985.

Delfelt FU, sammen med delfelt FT, ble gravd i to omganger. I 1978 ble feltene gravd hver for seg som to separate felt. Det ble da gravd ned til fase 8. Deretter ble feltet fylt med grus og brukt som parkeringsplass. I 1985 ble feltene åpnet igjen, denne gang med maskin, og renset for hånd og tegnet. Under denne siste utgravningen i 1985 var feltene slått sammen, med betegnelsen FU.

Felt FU ble derfor gravd i 1978 og i 1985, og inkluderte tidligere felt FT i sistnevnte år, da de siste fasene ble gravd. Utover dette holdt feltgrensene seg stabile. Bevaringsforholdene på feltet ble regnet som gode.

Feltene ble gravd stratigrafisk, men det ble lagt mindre vekt på jordlag enn konstruksjoner, da hus og passasjer opptrådte i et gjengående mønster, samt at det ikke ble tilstrekkelig tid til en detaljert dokumentasjon av lag. Feltet ble delvis gravd ned til steril grunn (Alström og Hodkinson 1986).

Både i 1978 og i 1985 ble det funnet en del moderne forstyrrelser. Strukturene som ble funnet på feltet besto i hovedsak av konstruksjoner og passasjer. Konstruksjonene lå orientert i øst/sørøst – vest/sørvestlig retning, og de fleste konstruksjonene, men unntak av fase 1, har vært laftet. I tillegg ble det også påvist sleppverkskonstruksjoner. I fase 1-3 ble drypprom (dråpefall – les: «dropprum (svensk)») benyttet i stedet for passasje i nordlig del. I fase 2 var «mullbänk» en vanlig konstruksjonsmetode, og det ble også anlagt store for å jevne ut for dalende terreng, samt trolig grunnet veldig våt grunn.

Med unntak av fase 8-9, var funksjonsbestemmelse av hus og bygninger på feltene vanskelig, og det var mangel på gjenstander som kunne bringe lys over funksjonene da det ikke ble funnet f.eks. avfallsprodukter eller bruksgjenstander. Alström og Hodkinson (1986) nevner derimot at det ble funnet en del skomateriale samt gjenstander med dyreornamentikk, og tolker området til å ha vært preget av velstand. I fase 8-9 var derimot bevaringsforholdene spesielt gode, og i disse fasene ble det påvist konstruksjoner som tolkes som bl.a. handelsboder og en stall (Alström og Hodkinson 1986).

Figur 2: K15 i fase 2, felt FU/FT. Hentet fra Alström og Hodkinson 1986:113.

Stratigrafi og faseinndeling:

Delfeltet ble delt inn i 11 stratigrafiske faser, basert på observerte endringer i konstruksjonsmønstre (Alström og Hodkinson 1986). Den senere stratigrafiske analysen for Folkebibliotekstomten grupperte alle delfeltene i 12 hovedfaser (Christophersen et.al. 1988:48), som i 1994 ble korrelert med absolutte dateringer for de respektive fasene fra 900-tallet til etter 1600 (Christophersen og Nordeide 1994). De absolutte fasedateringene for baseres på dendrokronologi, myntfunn, sko, keramikk og C14-dateringer.

Delfeltfaser felt FU (Alström og Hodkinson 1986).	Hovedfaser (Christophersen et.al. 1986:48)	Datering e.kr. (Christophersen og Nordeide 1994)
11	12	1600-
10	11	1500-tallet
10	10	1325-1500
9	9	1275-1325
8	8	1225-1275
7	7	1175-1225
6		
5	6	1150-1175
4 II	5	1100-1150
4 I	4	1050-1100
3	3	1025-1050
2 II	2	-1025
2 I		
1	1	900-tallet

Tabell 1: Oversikt over faseinndelinger dateringer på felt FU.

Dateringer:

For Felt FU foreligger 40 dendrokronologiske dateringer:

N-nr.	Datering	Lagnummer
N59308	Ytre årring: 1253 e.Kr.	103
N59311	Ytre årring: 1144 e.Kr.	56
N59312	Ytre årring: 1035 e.Kr.	58
N88428	Ytre årring: 991 e.Kr.	285
N88438	Ytre årring: 953 e.Kr.	363
N88440	Ytre årring: 979: e.Kr.	363
N88442	Ytre årring: 948 e.Kr.	363
N90156	Ytre årring: 1003 e.Kr.	363
N90157	Ytre årring: 981 e.Kr.	363
N90158	Ytre årring: 1002 e.Kr.	363
N90160	Ytre årring: 1011 e.Kr.	363
N90443	Ytre årring: 1061 e.Kr.	363
N91945	Ytre årring: 1019 e.Kr.	418
N91947	Ytre årring: 1133 e.Kr.	400
N92696	Ytre årring: 961 e.Kr.	357
N92802	Ytre årring: 1065 e.Kr.	357
N92817	Ytre årring: 1194 e.Kr.	433
N92821	Ytre årring: 1285 e.Kr.	430
N92822	Ytre årring: 1123 e.Kr.	430
N92823	Ytre årring: 976/977 e.Kr.	430
N93541	Ytre årring: 985 e.Kr.	415
N93542	Ytre årring: 993 e.Kr.	415
N93547	Ytre årring: 994 e.Kr.	432
N93550	Ytre årring: 1007 e.Kr.	467
N93904	Ytre årring: 1017 e.Kr.	419
N95144	Ytre årring: 1030 e.Kr.	457
N95151	Ytre årring: 1037 e.Kr.	490
N95152	Ytre årring: 1048 e.Kr.	490
N95512	Ytre årring: 1004 e.Kr.	491
N95524	Ytre årring: 1001 e.Kr.	495
N95675	Ytre årring: 905? e.Kr.	495
N95677	Ytre årring: 980 e.Kr.	495
N95680	Ytre årring: 1049 e.Kr.	495
N95681	Ytre årring: 1013 e.Kr.	495
N95684	Ytre årring: 1011e.Kr.	500
N95686	Ytre årring: 1011 e.Kr.	500
N95688	Ytre årring: 1000 e.Kr.	489
N95861	Ytre årring: 1047 e.Kr.	411
N95863	Ytre årring: 1035 e.Kr.	505
N95872	Ytre årring: 974 e.Kr.	419

Tabell 1: Oversikt over dendrokronologiske dateringer på felt FU.

Av dokumentasjon fra feltet finnes feltdagbøker, tegninger og foto, samt en rapport fra den stratigrafiske analysen av feltet (Alström og Hodkinson 1986).

Feltledere: Dave Fine (delfelt FU, 1978), Brian Hodkinson (delfelt FT 1978) og Ulf Alström (delfelt FT og FU sammenslått 1985).

Koordinater:

Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32, N: 70343363, Ø: 569897

Funnet av:

Bodo Diekmann, Andreas Dalheimer, Ian Reed og Axel Christophersen

Funnår:

1978, 1985

Litteratur:

Alström, U. og Hodkinson, B.J. (1986): Stratigrafisk analyse. Delfelt FA, FT og FU. *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser* (4). Trondheim: Riksantikvaren.

Christophersen, A. et.al. (1988): Utgravning, kronologi og bebyggelsesutvikling.» *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser* (13, del 1). Trondheim: Riksantikvaren.

Christophersen, A. og Nordeide, S.W. (1994): *Kaupangen ved Nidelva: 1000 års byhistorie belyst gjennom de arkeologiske undersøkelsene på folkebibliotekstomta i Trondheim 1973-1985.* Oslo: Riksantikvaren.